

Müsfığə BAYRAMLI

Şəhid övladlarının Elnur əmisi

Ötən ilin iyul ayında Vətən müharibəsində şəhidlik zirvəsinə ucalan qəhrəmanların övladları üçün "Qaliblər düşərgəsi" fəaliyyətə başlamışdı. 13-14 yaşlı yeniyetmələr üçün nəzərdə tutulmuş düşərgənin məqsədi şəhid övladlarının intellektual və emosional inkişafına dəstək vermək, onların yay tətili daha da maraqlı və yaddaqalan etmək idi. Şüvəlan qəsəbəsi Humanitar Fənlər Təmayüllü Gimnaziyada 14 gün davam edən düşərgədə müxtəlif mövzuları əhatə edən təlimlər, fərdi dərslər, əyləncəli və intellektual oyunlar, idman və incəsənət sahələri üzrə dərslər təşkil olundu. 76 nəfərlik düşərgə iştirakçıları üçün Bakının görməli yerlərinə ekskursiyalar təşkil olundu və əyləncə proqramları keçirildi. Layihə çərçivəsində yeniyetmələr tanınmış ictimai xadimlər, idman, təhsil və mədəniyyət sahəsinin məşhur simaları ilə görüşdülər. "For Azerbaijan" Xeyriyyə Təşkilatının təşəbbüsü, Dövlət Miqrasiya Xidmətinin təşkilatı dəstəyi ilə reallaşan düşərgənin bitməsindən xeyli vaxt ötsə də, əks-sədası hələ də səngimdir. Layihənin əməliyyat komitəsinin rəhbəri, Dövlət Miqrasiya Xidmətinin ictimaiyyətlə əlaqələr idarəsinin rəisi, "Qaliblər" in Elnur əmisi - Elnur Kələntərovla həmsöhbət olduq. Elnur Kələntərov öncə layihə haqqında daha aydın təsvir yaratmaq üçün bizə düşərgədən şəkil və videolar göstərdi. Onları təsvir edərkən həmsöhbətimin keçirdiyi qürur və fəxr hissini səsindən də aydın duymaq olurdu.

- "Qaliblər düşərgəsi" nə ilə yadda qaldı? Bu böyük məsuliyyətli işin öhdəsindən layiqincə gələ bildinizmi?

- Düşərgə "For Azerbaijan" Xeyriyyə Təşkilatının rəhbəri Samir Süleymanovun təşəbbüsü ilə baş tutdu. Samir Süleymanov Beynəlxalq Valyuta Fondunun (BVF) sədrinin baş müşaviridir. Fəxrə deyə bilirik ki, BVF-də çalışan yeganə azərbaycanlıdır. "For Azerbaijan" Xeyriyyə Təşkilatı Amerikada yerləşir. Dünyanın müxtəlif ölkələrində fəaliyyət göstərən azərbaycanlılardan ibarətdir. Təşkilat şəhid və qazi ailələrinə müxtəlif yardımların təmənnasız çatdırılması üçün Azərbaycanda partnyor axtarılarına başlamışdı. Müharibə dövründə müxtəlif yardımların çatdırılmasında, şəhid və qazi ailələri ilə görüşdə birlikdə çalışdıq. Bu minvalla qərara alındı ki, şəhid uşaqları üçün düşərgə təşkil edək. Təşkilatı işləri isə Dövlət Miqrasiya Xidməti öz üzərinə götürdü. Beləcə 78 uşağı yığdıq. Həqiqətən də, böyük məsuliyyət idi. Düşünür ki, müharibə yeni bitib və ailələrdə sosial və psixoloji vəziyyət bir o qədər də yaxşı deyil. Ailələrin uşaqlarını rahat göndərməsi üçün hər şərait yaradılmışdı. Bəzi uşaqlar analarından ayrılıb gəlmək istəmirdi. Çünki analarına çox bağlı olmuşdular. Çox çətin bir vəziyyət idi. Biz onlara demişdik ki, tam ürək rahatlığı ilə uşaqlarınızı göndərin. Təki bu uşaqlar həmin ağır ortamdən bir anlıq da olsa,

uzaqlaşsınlar. Artıq açılışa sayılı günlər qalmışdı. Özümüz də həyəcanlanırdıq ki, görəsən, necə olacaq... Nəhayət, uşaqları Bakıya göndərdilər. Onları böyük sevinclə qarşıladıq. Beləcə 14 günlük proses başladı. Layihə çox böyük əks-səda doğurdu. Bu dərəcədə gözlə-

mirdik. Bizə dəstək olan bütün tərəfdaşlarımıza təşəkkür edirik.

- Şəhid övladlarının təhlükəsizlik və gündəlik baxım məsələsi ilə bağlı hansı işlər görülmüşdür?

- Uşaqların hər birindən test götürüldü. Uşaqların təhlükəsizliyi isə Dövlət Miqrasiya Xidmətinin rəisi Vüsal Hüseynovun özünün birbaşa nəzarətində idi. Dövlət Miqrasiya Xidmətinin Daxili Təhlükəsizlik İdarəsi təhlükəsizliyi qoruyurdu. Həmçinin onlarla bilavasitə kö-nüllülər məşğul olurdu. Bu ərəfədə Azərbaycan Könüllülər Təşkilatının 50 könüllüsü bizimlə birlikdə çiyin-çiyinə çalışırdı. Ay yarım psixoloq könüllülərlə işlədi. Uşaqlarla kim işləyə bilər deyə testlər etdik. Çünki bu layihə çox böyük məsuliyyətdir və bizə uşaqlarla işləyə biləcək gənclər lazım idi. Hamısı öz işinin əjdahası idi. Uşaqların qidalanması, təmizliyi, qalacağı yer - hər bir məsələ diqqətə alınmışdı. Ailələrin əlaqə saxlaması üçün qaynar xətlər vardı. Təşkilatı işlər qurulmuşdu. Layihə çərçivəsində bir sıra müsabiqələr keçirdik. Qaliblər plənşet ilə mükafatlandırıldı. Ad günlərini qeyd etdik.

- Uşaqların həyatına toxundunuz. Balaca bədənlərində böyük yük daşıyan bu uşaqların bir anlıq belə olsa, yükünü xəffələtiniz, həyatlarının ağır-acılarından uzaqlaşdırırsınız, onlara sevinc bəxş edirsiniz. Bunu uşaqların simasından da görmək olur. Onların Elnur əmisi oldunuz. "Qaliblər düşərgəsi" sizin üçün necə başladı?

- Müharibə başlayanda mən də könüllü getmək istəmişdim, amma yaşım görə, bu, mümkün deyildi. Gələcək şəhid xəbərləri adamı sarsıdırdı. Sosial şəbəkələrdə şəhidlərimizin şəkillərini, videolarını, son anlarını gördükcə ürəyimiz dağa döndürdü. İçim yanırırdı, amma heç nə edə bilmirdim. Həmişə arzulaırdım ki, bir vətəndaş kimi bu insanlara bir xeyrim dəysin. Bu ərəfədə düşərgə haqqında müzakirələr gedəndə öz təşəbbüslərimlə bu layihədə iştirak etmək istədiyimi dedim. Nəticədə mən əməliyyat komitəsinin rəhbəri oldum. Sonradan gördüm ki, iş təkçə təşkilatı məsələləri həll etməklə bitmir. O istək adamın öz içindən gəlməlidir. İlk gün çox çətin idi. Şəhid övladları özləri də haraya gəldiklərini bilmirdilər. Ətrafa sual dolu nəzərlərlə tamaşa edirdilər. O, atasına layiq olmaq üçün böyüyür. Bu ali zirvəyə çatmış insanların övladlarını qəbul etmək çox məsuliyyətli idi. Onun atası sə-

nin üçün öz canından keçib və bu uşağı indi 14 gün ərzində əmanətindədir. İstəyirdik ki, uşaqlar o ab-havadan çıxsınlar. Başa düşürsən ki, onlar ataları şəhid olmadan öncə bütün uşaqlar kimi idilər. Aralarında nə-dinci də, sakitli də vardı. İndi də həmin uşaqlardır. Sadəcə olaraq, onlar indi şəxsi bir statusu daşıyırlar. Düşərgədə çox gərgin, stressli, özünəinamı olmayan uşaqlar vardı. Hamısı individual yanaşma tələb edirdi. Onları bir fakt birləşdirirdi - şəhid övladı olmaq. Bununla da fəxr edirdilər. Özlərini ad soyadlarından öncə "Mən qalib" deyərək təqdim edirdilər.

- Arzularını nəyədir? Gələcəkdə hansı peşayə pilyələnmək istəyirlər?

- Çoxu hərbiçi olmaq istəyir. Hətta eləsi var ki, valideynləri başqa sahəyə yönəltməyə çalışsa da, hərbiçi olacağını deyir. Baxırsan ki, gözlərində qorxu yoxdur. Uşaqlar çox həssas və vətənpərvər idilər. "Mənim atamın rütbəsi sənin atamın rütbəsindən böyükdür" kimi aralarında fərq qoymurdular. "Biz, sadəcə şəhid övladlarıyıq və fəxr edirik" deyirdilər.

- Şəkillərdən də görünür ki, uşaqlar sizi çox sevir. Bu sevgini necə qazandı? Yəqin ki, asan deyildi?

- Yox... asan deyildi. Düşünür ki, 14 gün uşaqlarla bir yerdəyəm. Sən orada unutmalsan ki, məmursan. Mən məmur deyil, dövlətin qulluqçusuyam. Uşaqlara da qulluq etmək mənim üçün böyük şərəfdir. Hamısı sənin qarşısında uşaqlarıdır. Uşaqlar çox həssasdırlar. Onlar sevgini dərhal hiss edirlər. İnanırsınız, düşərgə bitdikdən sonra da biz bir-birimizdən qopa bilmirdik. Bir dəfə onları pizza bişirməyə aparmışdıq. Özləri bişirib, özləri də yedilər. (Şəkilləri göstərir) Görürsünüz, uşaqlar öz əlləri ilə məni yedirdir. Çox da dadlı alınmışdı (gülür).

- Hamısının adını, simasını xatırlayırsınız?

- Bəs necə?! Hər kəsin fərdi psixologiyasına görə yanaşmağa çalışırdıq. Biz düşərgədən öncə ailələrə anketlər göndərmişdik. O anketlərdə uşaqlar haqqında həm məlumatları, həm də istəklərini toplayırdıq. Uşaq hansı yeməyi sevir, hansını sevmir? Nəyə qarşı allergiyası var? Dərman qəbul edir, ya etmir? Hansı idman növü ilə məşğul olmaq istəyir? Bu kimi suallar vermişdik. Uşaqların hər birinə uyğun əyləncəli proqram hazırlanmışdı.

- Uşaqların psixologiyaları necə idi? Ev üçün darıxırdılar?

- Düşərgəni təxmini 74 uşaqla bitirdik. Çünki elə uşaqlar vardı ki, atalarının şəhidlik zirvəsinə yüksəlməsinin ildönümü idi və qayıtmaq məcburiyyətində idilər. Elə uşaq da vardı ki, analarından ayrı qala bilmirdi.

- Layihə bitdi. Amma uşaqlar düşərgədəki günlərini xatırlayacaq, yəqin ki, həmin diqqətli gözləyəcəklər...

- Dövlət Miqrasiya Xidməti və "For Azerbaijan" təşkilatı birgə qərara gəldi ki, bu uşaqları yetkinlik yaşına çatana qədər nəzarətimizdə saxlayaq. İstər psixoloji, istər təhsil, istərsə də sosial məsələlərdə hər zaman yanlarında olaq. Hazırda ailələri ilə "whatsapp" qrupumuz var. Uşaqların vəziyyəti ilə tez-tez maraqlanı-

rıq. Qeyd etdiyim kimi, düşərgə, sadəcə onlarla tanışlıq məqsədi daşıyırdı. Həmin uşaqlar 18 yaşına kimi bizim nəzarətimizdə olacaqlar. Psixoloqlarımız bu günə qədər əlaqə saxlayırlar. Problemləri ilə yaxından maraqlanırlar. Dərk edirlər ki, sabaha daha inamla baxmaq lazımdır. Düşərgənin də əsas prioritetlərindən biri dövlətin qayğısını, sevgisini onlara hiss etdirmək idi. Görürsünüz ki, tək deyillər. Onların yanında dövlətimiz var.

- Problemlərlə hansı uşaqlar hansı yardımlar edilib?

- Gəncədə yaşayan bir övladımızın qulağının pərdə-

planı müzakirə edirdik. Xəbər gəldi ki, bir nəfər yatmır və atası yadına düşdüüyü üçün ağlayır. Bunu görənərlər də ona qoşulub ağlayırdılar. Gedirdim onların otasına, bir saata yaxın söhbət edirdim ki, sakitləşsənlər. Övladlarımız üçün nağıl da danışmışam ki, gecəni rahat yata bilsənlər. Yeri gələndə onlarla əsgərlik xatirələrimi də bölüşürdüm. Bizdə Nicat vardı. Futbolu çox sevirdi, amma baxmırdı. Deyirəm, niyə uşaqlarla birgə futbola baxmırsan? Deyir, mən həmişə futbola atamla birgə baxırdım. Atamdan sonra heç vaxt baxmamışam. "Yuvetus"un formasını öynimdə görəndə çox xoşuna gəlmişdi. Dedim, xoşuna gəlirsə, bunu sənə bağışlayacağam. Amma bir şərtim var ki, sən bu formanı geyinib futbola baxacaqsan. Nicat o formanı geyindikdən sonra futbola baxdı və bundan sonra da baxacağına söz verdi.

- Sosial şəbəkə hesabınızda tez-tez o uşaqlarla paylaşmalarınızı görürəm. Bildiyimə görə, düşərgədən sonra da görüşürsünüz. Hətta ailəvi istirahət zamanı şəhid övladımızdan birini də özünüzlə aparmışdınız...

Nicatin atası olmasaydı...

sində problem var idi. Düşərgə zamanı horarəti yüksəlmişdi. Çox narahat olduq. Həkim diaqnoz qoydu ki, uşaq əməliyyat olunmalıdır. "For Azerbaijan" sayəsində onun əməliyyatını həyata keçirdik. Səhəti ilə bağlı məktəbdə dərslərindən çox geri qalmışdı. Səhətdən sonra onunun təhsil məsələsinə də həll etməyə çalışdıq. Övladımız üçün xüsusi təlim mərkəzi tapdıq. Gəncədə indi onunla individual şəkildə məşğul olurlar. Layihə müddətində Dövlət Miqrasiya Xidməti tərəfindən şəhid qızı Nurgül Əlizadənin şeir kitabını da çap etdirdik. Özü də sürpriz etdik. Sevincindən göz yaşlarını saxlaya bilmirdi.

- Hansı xatirələri bizimlə paylaşa bilərsiniz?

- O qədər epizodlar vardı ki, heç vaxt mənim yadımdan çıxmıyacaq. Uşaqlar bəzən elə cümlələr qururdular ki, o cümlələrin qarşısında aciz qalırdım. Bir dəfə dovğa bişirilmişdi. Ömər dedi ki, mən dovğa yeməyəcəyəm. Soruşuram niyə? Deyir, mən dovğa yemirəm. Mənim atam dovğanı çox sevirdi. Atam şəhid olandan sonra bizim evdə dovğa bişirmir. Yesəm, ancaq öz anamın bişirdiyi dovğanı yeyərəm. Soruşdum bəs mənim anam dovğa bəzən, yeyərsən? Soruşdu ki, sizin ananız mənə dovğa bişirəcək? Dedim, tək sənə yox, hamınıza. Ömərə anladım ki, bu dovğanı bişirən insan da anadır. Razılışdı. O uşaq növbəti gün ilk dəfə hamı ilə birlikdə dovğa yeyirdi. Bu cür epizodlar çox olurdu. Uşaqlar yatırdı, amma biz gecə yarılarına qədər oturub sabahki

- Elədir. Nicat Aprel şəhidimiz Rəhim Tağıyevin oğludur. Nicat demişdi ki, Elnur əmi darıxıram. Həqiqətən də, mən də Nicat üçün çox darıxırdım. Uşaq düşərgədə olarkən səhəri mənə açdı, gecə yatana qədər yanımdan ayrılmırdı. Bir-birimizə çox isinmişdik. Elə oldu ki, mən məzuniyyətə çıxanda Nicatı bizə qonaq çağırırdım. Bir həftə bizdə qaldı. Gedib səhəri gözdük. Nicat mənə söz verib ki, məktəbdə qiymətləri yaxşı olacaq.

- Uşaqlarınız necə qarşıladılar?

- Könüllülər sırasında qızım Rübabə də vardı. Rübabə piar qrupunda işləyirdi. Hər kəs kimi o da testlərdən keçmişdi. Düşərgədə heç kəs bilmirdi ki, Rübabə mənim qızımdır. Sən gün bu barədə xəbər tutdular. Digər övladlarımız isə hələ balacadırlar. Düşərgə zamanı onları görə bilmirdim. Dəfələrlə təkid edirdilər ki, onları da düşərgəyə götürüm. Mən də istəyirdim ki, uşaqlar qaynaşsın, dost olsunlar. Amma birdən qızım qaçıb mənə qucaqlayar, bu isə uşaqlarda hansısa hissələr yaradır deyər qorxurdum. Çünki digər uşaqlar görəncə ki, bu uşağın atası var, mənim isə... Nicat bizə gələndə uşaqlar çox sevinmişdilər. Birlikdə oynayırdılar. Müharibə dövründə onlar evdəki ab-havanı görürdülər. Bilirdilər ki, qələbəni bizə yaşadan şəhidlərimiz var. O şəhidlərin də övladlarının hər biri bizim bacı-qardaşlarımızdır. Artıq uşaqlarda hiss yaranmışdı ki, evə gələcək qonağın atası bizə görə şəhid olub. Onlara deyirdim ki, Nicatin atası olmasaydı, mən də sağ olmayacaqdım.